

Z činnosti hudebních knihoven - IAML

HUDEBNÍ MUZEA NA KONCI 20. STOLETÍ

Zuzana Petrášková
Národní knihovna ČR

V poslední zářijový den roku 1999 se v příjemném prostředí velkého sálu Dietrichsteinského paláce na Zelném trhu v Brně sešli ochránci pramenů hudební historie i současnosti. Příležitostí ke svolání jednodenní konference s poněkud bilancujícím názvem „Hudební muzea na konci 20. století“ byla vzpomínka na 80. výročí založení hudebního archivu Moravského zemského muzea v Brně. Pořadatelé konference (Moravské zemské muzeum v Brně - oddělení dějin hudby, Ústav hudební vědy Filozofické fakulty Masarykovy univerzity v Brně a Česká společnost pro hudební vědu) se postarali o reprezentativní spektrum aktivních účastníků i posluchačů. Skutečnost, že ještě v pozdním odpolední byl sál stále stejně zaplněn, svědčí i o pestrém programu a především zájmu všech zainteresovaných na ochraně a zpřístupnění fondů.

Tři vhodně zvolené tematické celky konference

1. Zamyšlení nad 80. výročím hudebního archivu Moravského zemského muzea a vývoje hudebního muzejnictví v českých zemích
2. Hudební muzeum dnes aneb Mezi archivem, muzeem, vědeckým ústavem a kulturním centrem - profil, funkce, potřeby a katastrofy
3. Hudební muzea dnes - tradiční a nové úkoly, speciální témata

postihly problematiku hudebního muzejnictví, archivní práce i knihovnické praxe ve velké šíři. Diskuse, ke které došlo díky dobré a věcné moderaci zejména Stanislava Tesaře i přes neuvěřitelně naplněný program, potvrdila aktivní zájem všech účastníků o podobná setkání.

Vzpomínková část ocenila přínos osobnosti Vladimíra Helferta pro českou a moravskou hudební historiografii i jeho osobní občanskou statečnost v době okupace. Byla svěřena bývalým i současným pracovníkům Moravského zemského muzea Theodoru Strakové, Svatavě Přibáňové a

Jiřímu Sehnalovi. Jejich připomenutí některých důležitých momentů v rozvoji hudebního muzejnictví na Moravě vyvolala řadu drobných doplňujících vstupů z pléna. Nad hudebním archivem jako muzikologickou institucí se zamyslel Rudolf Pečman. Jeho referát vhodně korespondoval s velkým blokem příspěvků pracovníků Muzea české hudby. Představení jednotlivých úseků této instituce, ochraňující nesmírné bohatství hudebních památek, zahájila Markéta Kabelková zprávou o historii Hudebně historického oddělení Muzea české hudby, badatelům známého jako hudební archiv. Kateřina Maýrová představila hudební knihovnu tohoto archivu a ve stručnosti charakterizovala její profil. Autorkou seznámení s péčí o sbírkové fondy, s jejich evidencí a zpřístupněním byla Jana Fojtíková. Zprávy pracovníků Muzea české hudby vystřídal vstup Jarmily Procházkové zamyšlením nad Janáčkovým archivem a jeho potřebou pro muzikologická bádání. Karel Boženek se ve svém referátu Svár teorie a praxe v současném hudebním muzejnictví opřel o poznatky z práce muzikologického pracoviště Slezského zemského muzea. Jitka Bajgarová provedla průzkum zahraničních hudebních muzeí a pokusila se shrnout zkušenosti „zpoza hranic“. Následovaly opět informace z Muzea české hudby o dalších jeho specializovaných pracovištích. Muzeum B. Smetany a jeho aktivity byly představeny Olgou Mojžíšovou a Muzeum A. Dvořáka Jarmilou Tauerovou. Příznivě zapůsobilo i vystoupení zástupkyně slovenských pracovníků hudebních muzeí Miriam Lehotské, která nejprve přečetla referát svého kolegy Ivana Mačáka o funkcích hudebního muzea a poté sama pohovořila o profilu a perspektivách Hudobného múzea Slovenského národného múzea. Petr Koukal se ve svém referátu zabýval důležitou otázkou ochrany hudebních památek a zejména odpovědností muzeí, archivů a knihoven o jejich péči. Michaela Freemanová se zamyslela nad problematikou sbírek hudebních nástrojů a jejich správcovstvím i z hlediska zkušeností ze světa. Kolegyně z hudebního oddělení Moravské zemské knihovny v Brně Štěpánka Studeníková seznámila s problematikou automatizovaného zpracování hudebnin a zvukových dokumentů. Připomněla nutnost vytvoření předmětového tezauru pro věcné třídění hudebnin. Že neodmyslitelnou součástí vývoje hudební kultury je i populární hudba, potvrdilo sdělení Aleše Opekara o projektu založení Muzea a archivu populární hudby. Dobře založený projekt se již setkal s příznivou podporou veřejnosti i státních úřadů. O postavení hudební ikonografie v hudebních muzeích referovala Eva Paulová z Muzea české hudby. Převaha pra-

covníků této instituce pokračovala vstupem Vojtěcha Mojžíše, který pohovořil o archivním zpracování hudebních snímků. Jelikož referát, který kvůli časové tísně musel poněkud krátit, byl i zamyšlením nad stále palčivou otázkou koncepce a vytvoření Národní fonotéky, rozhodli jsme se jeho úplnou verzi otisknout v naší rubrice hudebních knihoven.

Ze všech přednesených příspěvků by bylo možno složit mozaiku problémů, se kterými se hudební muzea a další instituce pečující o hudební památky při své práci setkávají: malá technická, ale též prostorová vybavenost, nedostatek finančních prostředků, které by umožnily ochranu, evidenci a zpřístupňování hudebních památek na úrovni odpovídající dnešnímu stavu ve světě. Přes všechna negativa však zatím zůstává pracovní potenciál jejich zaměstnanců na vysoké profesionální úrovni. Výsledky jejich práce, prokázané vzrůstajícím využíváním fondů odbornou veřejností s přetrvávající chutí problémy řešit, jsou příslibem do budoucnosti. Jedním ze slibných výsledků této vydařené konference je i zájem o opětovné uspořádání podobného setkání. V jednání je též možnost otištění dalších příspěvků, které na setkání vzbudily pozornost, v časopise *Opus musicum*.